

„Przemijamy jak wszystko, by w ten sposób przetrwać”

data aktualizacji: 2024.11.17 autor: Redakcja

(fot.arch)

- **Cmentarz Św. Józefa w Skierniewicach powstał na początku XX wieku. Został założony w odpowiedzi na potrzeby lokalnej społeczności, której mieszkańcy, zarówno ci związani z miastem od pokoleń, jak i napływowi, potrzebowali miejsca wiecznego spoczynku dla swoich bliskich.**
- **Historia tego cmentarza nie tylko ukazuje kolejne etapy rozwoju miasta, ale także odzwierciedla dramatyczne wydarzenia z historii Polski, które odcisnęły piętno na mieszkańcach Skierniewic. Pierwszy pochówek, zgodnie z zapisami w księgach parafialnych, miał miejsce 30 marca 1913 roku. Osobą, którą jako pierwszą pochowano na nowym cmentarzu, był Józef Traut.**

Wzrost liczby ludności w mieście, jego rozwój gospodarczy i społeczny sprawiały, że cmentarz stawał się nie tylko miejscem pochówku, ale także symboliczną przestrzenią pamięci, gdzie historia przeplata się z życiorysami tych, którzy kształtowali lokalną tożsamość.

Cmentarz Św. Józefa to jednak coś więcej niż tylko miejsce spoczynku mieszkańców Skierniewic. Na

jego terenie znajduje się wydzielona kwatera wojenna, gdzie spoczywają żołnierze Wojska Polskiego polegli we wrześniu 1939 roku. W tym miejscu wieczny spoczynek znaleźli bohaterowie, którzy oddali życie w obronie ojczyzny na początku II wieku wojny światowej, walcząc o wolność i niezależność kraju. Ta kwatera jest żywym świadectwem ofiarności polskich żołnierzy, którzy zginęli, aby ocalić kraj przed hitlerowskim okupantem.

Poza żołnierzami i ofiarami wojny, cmentarz Św. Józefa jest także miejscem pochówku wielu zasłużonych mieszkańców Skierniewic, którzy swoim życiem i działalnością znacząco wpłynęli na rozwój miasta i jego społeczność. To tu znajdują się groby lokalnych działaczy społecznych, polityków, nauczycieli, artystów i przedstawicieli różnych zawodów, którzy swoimi osiągnięciami i zaangażowaniem przyczynili się do rozwoju życia politycznego, społecznego i kulturalnego Skierniewic. Ich groby przypominają o wkładzie, jaki wnieśli w życie lokalnej społeczności, a także o wartościach, które reprezentowali. Dla mieszkańców Skierniewic cmentarz Św. Józefa jest miejscem, gdzie można oddać hołd nie tylko swoim bliskim, ale również bohaterom i lokalnym liderom.

[[[2221]]]

Na cmentarzu Św. Józefa spoczywają obok siebie dwaj zasłużeni włodarze Skierniewic - **Franciszek Filipski (1893-1944) i Aleksander Sadowski (1889-1946).**

Franciszek Filipski pełnił funkcję burmistrza miasta w latach 1931-1944, a czas jego kadencji to okres intensywnego rozwoju Skierniewic. Dzięki jego staraniom powstały nowe budynki, w tym Szkoła Powszechna numer 2 oraz stadion przy dzisiejszej ulicy Pomologicznej. Skierniewicka straż pożarna zyskała nową siedzibę, a miasto przejęło część terenów należących do Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, co pozwoliło mieszkańcom na korzystanie z miejskiego parku. Filipski planował także budowę wiaduktu nad torami, co było ambitnym przedsięwzięciem na tamte czasy. Po zakończeniu niemieckiej okupacji pierwszym powojennym burmistrzem Skierniewic został Aleksander Sadowski, który spoczywa na tym samym cmentarzu, tuż obok swojego poprzednika.

[[[2212]]]

Stefania Kopystyńska-Wertheim (1875-1922) była wybitną aktorką teatralną, której talent i urok przyciągały widzów w Krakowie, Lwowie, Łodzi, Warszawie i nawet w Petersburgu. Jej kariera sceniczna rozpoczęła się 2 października 1890 roku w Krakowie, kiedy zadebiutowała w roli Julki w spektaklu „Oj, młody, młody”. Już wtedy dała się poznać jako osoba obdarzona niezwykłym wdziękiem i scenicznością.

Początkowo występowała na deskach teatru krakowskiego, gdzie zdobywała cenne doświadczenie oraz doskonaliła swoje umiejętności aktorskie. Do września 1892 roku pozostała związana z krakowską sceną, po czym w 1895 roku przeniosła się do teatru we Lwowie. W tym okresie występowała już pod nazwiskiem Kopystyńska-Gustowska (jako G.). Jej talent rozwijał się, a rosnąca popularność aktorki otworzyła jej drogę do kolejnych prestiżowych teatrów.

W 1898 roku Stefania przeniosła się do teatru w Łodzi, gdzie występowała aż do 1906 roku. W łódzkim teatrze szybko zdobyła uznanie miejscowej publiczności, wcielając się głównie w role kokietek i amantek. Te role, pełne wdzięku i salonowej kokieterii, doskonale pasowały do jej osobowości scenicznej, a jej energia i umiejętność gry aktorskiej czyniły z niej prawdziwą gwiazdę łódzkiej sceny.

Jej działalność nie ograniczała się jednak tylko do Łodzi. Latem 1900 roku Stefania występowała w warszawskim teatrze ogrodowym Wodewil. Od sezonu 1906/1907 Kopystyńska-Wertheim dołączyła do zespołu warszawskiego Teatru Małego, gdzie kontynuowała swoją karierę z dużym powodzeniem.

Był to kolejny ważny etap jej zawodowej drogi, ponieważ warszawska scena przyciągała uwagę szerszej publiczności i krytyków, dając jej szansę na jeszcze większe uznanie. W sezonie 1912/1913 wróciła do zespołu łódzkiego teatru, ale po zakończeniu tej współpracy zdecydowała się zakończyć swoją karierę sceniczną.

Życie prywatne Stefanii Kopystyńskiej-Wertheim było barwne, choć pełne zmian. Dwukrotnie wychodziła za mąż – pierwszy raz w 1907 roku za urzędnika nazwiskiem Dygat, a następnie za lekarza wojskowego i majora Wertheima, z którym spędziła ostatnie lata swojego życia.

Stefania Kopystyńska-Wertheim była osobą o drobnej, pełnej wdzięku sylwetce, wyróżniającą się na scenie żywiołowością i naturalnością, szczególnie w rolach subrotek i amantek salonowych, które były jej specjalnością. Była aktorką, która przez ponad dwadzieścia lat swojej kariery dostarczała widzom niezapomnianych emocji i sprawiała, że jej występy na stałe zapisały się w historii polskiego teatru.

[[[2213]]]

Antoni Sikorski (1884-1946) to postać, która miała znaczący wpływ na rozwój życia kulturalnego w mniejszych ośrodkach, takich jak Płock, Pułtusk i Skierniewice. Jego wszechstronność – od aktorstwa, przez reżyserię, po działalność literacką i organizacyjną – sprawiła, że pozostawił trwały ślad w historii polskiego teatru, a jego działania społeczno-kulturalne na stałe wpisały się w życie lokalnych społeczności.

Antoni Sikorski po ukończeniu Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie rozpoczął działalność literacką, pisząc recenzje teatralne i literackie dla warszawskich gazet. Już na początku swojej kariery dawał się poznać jako osoba z żywym zainteresowaniem sztuką teatralną i literaturą, co z czasem zaowocowało dalszym zaangażowaniem w życie teatralne.

W 1908 roku Sikorski wstąpił do warszawskiej Szkoły Aplikacyjnej, gdzie kształcił swoje umiejętności aktorskie i brał udział w szkolnych pokazach. W sezonie 1911/1912, wraz z Witoldem Rakowieckim, prowadził Teatr Komedii w Płocku, co było jego pierwszym poważnym przedsięwzięciem organizacyjnym w świecie teatru.

W 1912 roku Sikorski powrócił do dziennikarstwa, obejmując redakcję pisma „Echo Literacko-Artystyczne”, gdzie pisał felietony teatralne i publikował krytykę literacką. W sezonach 1915/1916 i 1916/1917 występował na deskach Teatru Małego w Warszawie, gdzie pełnił także funkcję sekretarza. Zorganizował i prowadził tam przedstawienia dla dzieci i młodzieży, co było znaczącym krokiem w kierunku tworzenia edukacyjnych wydarzeń teatralnych dla młodszej publiczności.

W 1917 roku Sikorski objął stanowisko sędziego hipotecznego w Pułtusku, gdzie kontynuował swoje zaangażowanie w rozwój życia teatralnego. Utworzył tam Sekcję Dramatyczną Urzędników, którą nie tylko zarządzał, ale też reżyserował i występował w organizowanych przedstawieniach.

W 1933 roku Sikorski przeniósł się do Skierniewic, gdzie szybko stał się jedną z czołowych postaci w lokalnym życiu kulturalnym. Był reżyserem Sekcji Dramatycznej przy Towarzystwie Artystycznym, organizował odczyty, akademie i inne wydarzenia okolicznościowe. Wystawiał sztuki wybitnych polskich dramatopisarzy, m.in. Jerzego Szaniawskiego, Stefana Żeromskiego i Tadeusza Rittnera. Po II wojnie światowej Sikorski kontynuował swoją misję, zakładając i kierując Teatrem Powszechnym imienia Władysława Reymonta w Skierniewicach. Oprócz działalności aktorskiej i organizacyjnej, Antoni Sikorski był również utalentowanym pisarzem i tłumaczem.

Stanisław Kaczyński (1888-1953) zapisał się na stałe w historii Skierniewic jako wybitny pedagog, dyrektor i działacz społeczny. W latach 1928-1948 pełnił funkcję dyrektora Państwowego

Gimnazjum imienia Bolesława Prusa, w którym prowadził szereg inicjatyw na rzecz edukacji, rozwoju infrastruktury szkolnej oraz podtrzymywania narodowego ducha w czasach okupacji. Dzięki jego determinacji i umiejętnościom organizacyjnym Gimnazjum Prusa stało się ważnym ośrodkiem kształcenia i patriotyzmu. Kaczyński z pełnym zaangażowaniem zabrał się za rozwój infrastruktury gimnazjum, które z czasem stało się jednym z najważniejszych miejsc edukacyjnych w regionie. To właśnie z jego inicjatywy powstał nowy budynek szkoły.

Lata II wojny światowej były szczególnie trudnym okresem dla oświaty w Polsce, kiedy to okupacyjne władze niemieckie starały się zniszczyć polskie instytucje edukacyjne i zniechęcić młodzież do kontynuowania nauki. Kaczyński, świadomy zagrożenia dla narodowej tożsamości, założył w Skierniewicach Tajną Organizację Nauczycielską, która zajmowała się podziemnym nauczaniem i wspierała lokalną społeczność. Dzięki jego staraniom w ramach tajnych kompletów kontynuowano edukację, a uczniowie mogli zdobywać wiedzę, która była kluczowa dla podtrzymania polskiego ducha w czasie okupacji.

Podczas wojny budynek gimnazjum, który jeszcze niedawno był miejscem nauki i pracy dla uczniów i nauczycieli, został zajęty przez okupanta i przeznaczony na cele niemieckie. Mimo tych trudności Kaczyński nie ustawał w działaniach na rzecz młodzieży, organizując pomoc oraz wsparcie zarówno dla nauczycieli, jak i uczniów.

Po zakończeniu wojny Stanisław Kaczyński przystąpił do pracy nad odbudową gimnazjum. Budynek szkolny, zniszczony i pozbawiony wielu cennych zasobów, wymagał pełnego przywrócenia do użytku. Kaczyński nadzorował prace porządkowe i organizował nowe wyposażenie.

W 1948 roku, po dwóch dekadach pracy i znaczącym wkładzie w rozwój gimnazjum, Stanisław Kaczyński przeszedł na zasłużoną emeryturę. Jego wkład w rozwój edukacji i społeczne zaangażowanie zostały docenione wiele lat później – w 1999 roku, pośmiertnie, przyznano mu tytuł Zasłużony dla Miasta Skierniewice, uznając go za człowieka, który oddał życie na rzecz społeczności lokalnej i narodowej oświaty.

Feliks Kotowski (1895-1929), wybitny polski. Edukację średnią ukończył w Lublinie, a następnie podjął studia na Uniwersytecie Jagiellońskim na Wydziale Filozoficznym, gdzie zgłębiał nauki przyrodnicze. Jeszcze podczas studiów rozpoczął pracę w Katedrze Uprawy Roli i Roślin na Studium Rolniczym Uniwersytetu Jagiellońskiego, jednocześnie odbywając praktyki w Akademii Rolniczej w Dublanach. Doktorat obronił w 1919 roku na podstawie pracy badającej wpływ saletry chilijskiej na rozwój buraków pastewnych.

W kolejnych latach rozwijał swoją karierę naukową i rozpoczął habilitację na Uniwersytecie Jagiellońskim, koncentrując się na badaniach nad kwitnieniem i owocowaniem grochu. W 1929 roku, u progu największych sukcesów, otrzymał tytuł profesora zwyczajnego. Feliks Kotowski zyskał także doświadczenie poza Europą. W 1926 roku wyjechał jako stypendysta International Education Board do Stanów Zjednoczonych.

Po powrocie do Polski w 1922 roku Feliks Kotowski zainicjował utworzenie Zakładu Uprawy i Hodowli Warzyw Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego (SGGW) w Skierniewicach. Na terenach wydzielonych z folwarku i ogrodu zorganizował pierwsze pole doświadczalne, które umożliwiło prowadzenie badań nad polskim warzywnictwem w nowoczesny sposób. Jego pierwsza praca naukowa powstała już w 1923 roku w skierniewickim Zakładzie, a publikacje Kotowskiego szybko zyskały uznanie nie tylko w Polsce, ale również wśród zagranicznych ekspertów.

Kotowski eksperymentował z nawożeniem azotowym z dodatkiem nawozów potasowych, co stanowiło innowacyjne podejście w rolnictwie. Jego prace miały na celu poprawę efektywności

upraw, a nowoczesne metody nawożenia roślin były wykorzystywane przez specjalistów z wielu krajów. Profesor Kotowski był pionierem, który poszerzał wiedzę o warzywnictwie oraz technikach rolniczych, mających wpływ na późniejsze osiągnięcia naukowe w tej dziedzinie. Feliks Kotowski zmarł w wieku zaledwie 34 lata, 29 lipca 1929 roku w Skierniewicach.

Źródło: <https://nekrologi.eglos.pl/aktualnosci/item/44464-przemijamy-jak-wszystko-by-w-ten-sposob-przetrywac>